

LOs representantskap - Bergen 25. april 2023

Kamerater! Kjære representantskap!

Jeg vil starte med å si takk!

Takk for en fantastisk innsats. Dere som sitter her i dag representerer nesten 1 million medlemmer i 25 forbund i alle sektorer.

For selv om det var 23 000 medlemmer som var i streik, så var det 1 million LO-medlemmer som sto bak.

En million medlemmer som krevde økt kjøpekraft.

En million som ikke fant seg i at bedriftseierne og bedriftslederne beriker seg med lederlønnsfest og bonusbonanza.

En million som sa at nok er nok. Nå står vi sammen.

Og sammen sørget vi for et historisk godt resultat. Vi har i nyere tid aldri oppnådd større lønnstillegg for LO-medlemmene enn dette.

Dette hadde aldri vært mulig uten den innsatsen og kampviljen vi har sett hos de som har vært ute i streik. De fortjener som sagt en stor takk!

Takk til Steinar, matrosen som stekte vafler til fergepassasjerene som måtte vente på Bastøy-ferga!

Takk til Naemy, som ville gi de lavtlønte renholdere et ansikt!

Takk til Torleif, industriarbeideren som var klar til å ta kampen for de med de laveste inntektene!

Dette viser nytten av å streike og det viser nytten av å stå sammen.

Denne streiken har vist hvilken styrke som ligger i LO-fellesskapet.

Den kraften som ligger i denne bevegelsen tror jeg ikke det er noen som kan matche. Det er ikke uten grunn at vårt slagord er "større, sterkere, sammen"!

Kjære tillitsvalgte!

Vi gikk inn i dette tariffoppgjøret med hovedmål om å sikre arbeidstakernes – altså deres – andel av verdiskapingen.

Vi krevde økt kjøpekraft, et skikkelig løft for de lavtlønte og å prioritere likelønn. Og jeg kan med hånden på hjertet si at vi har innfridd.

La meg først ta tre tall:

7 kroner og 50 øre

10 kroner og 50 øre

Og 11 kroner og 50 øre

Jeg har bladd litt i gamle protokoller og så langt tilbake som jeg kan huske, så har vi aldri fått et så stort kronetillegg.

Ikke i generelt tillegg – ikke til de lavest lønte.

Det er et historisk oppgjør, men det er også historiske tider. Hvis vi skulle levere på deres vedtak om økt kjøpekraft, så måtte vi opp i slike summer.

Og uten å referere til hvilke tilbud som lå på bordet fra motparten, så vil jeg bare si: dette er milevis unna.

For tusenvis av LO-medlemmer som ikke har reell lokal streikerett, som ikke har muligheter for å sette makt bak kravene – for dem ville resultatet blitt lavere enn prisveksten på 4,9 prosent!

Det ville betydd redusert kjøpekraft!

Det ville betydd mindre til melk og gulost!

Det ville betydd mindre til bursdagsgaver til ungene!

Færre bilturer for å besøke bestemor!

Og dette ville rammet hardest familiene til de av våre medlemmer som allerede tjener minst. Som allerede må kjempe mest med arbeidsgiver. Som allerede må bekymre seg for strømregninga!

Det kunne ikke vi i LO godta!

Vi skal utjevne forskjeller!

Da må det generelle tillegget være høyt nok til å løfte hele laget! Og lavlønnstillegget må være godt nok til å løfte de som tjener aller minst!

Så må de lokale tilleggene komme på toppen, der lønnsomheten er spesielt god

Men - kjære venner – vi hadde ikke kommet dit uten denne streiken. Det er jeg helt sikker på.

Derfor sier jeg at denne streiken var nødvendig.

Husk det, at for de lavtlønte uten lokal forhandlingsrett er det snakk om et lønnstillegg på nesten 22 500 kroner i året.

Og for alle andre er det nå opp til de tillitsvalgte på arbeidsplassen å ta ut resten av lønnsveksten. Jeg vet det kan være krevende.

Jeg vet at mange bedrifter sier nei, nei og nei.

Til dem vil jeg si: skjerp dere. En sentral del av den norske modellen er at de ansatte skal ha sin del av verdiskapingen. Det man ikke henter ut i sentrale tillegg, det skal man kunne få lokalt.

Det er derfor vi krever reallønnsøkning.

Det er også derfor vi hvert eneste år understreker overfor NHO at lokale forhandlinger skal være reelle.

Og så vet jeg at NHO har hengt seg opp i hvor stor andel som skal forhandles om lokalt. Det er en avsporing.

Men vi har sett at våre grupper har blitt hengende etter. Da var det viktig å ta et skikkelig løft sentralt i år!

Vi skal ha vår del av kaka! Så enkelt er det.

Og en ting kan jeg love dere. Vi kommer til å følge med på at de bedriftene – de bransjene – som går gått, skal dere av overskuddet sitt.

Og så vet jeg at dere, våre dyktige tillitsvalgte, er ansvarlige. Dere legger ikke krav på bordet som sender medlemmer ut fabrikkporten.

Da vi behandlet kravene våre for to måneder siden, så var det mange av dere som understreket en ting: at vi må ha et skikkelig generelt tillegg.

Og at vi må sikre de lavtlønte.

For det er ikke alle som opplever å bli løftet i flokk! Mange av de historiene har vi fått høre den siste uka bekrefter det!

Dere,

Det er faktisk ingen andre enn LO som tar ansvaret med å løfte de laveste lønningene. Hvert eneste år presser vi på motvillige arbeidsgivere om å prioritere lav- og likelønn.

Hvert eneste år drar de føttene etter seg.

Hvert eneste år løfter vi store grupper i flokk!

Og vi vet at lavlønnstilleggene virker. Tall fra SSB bekrefter at de som tjente aller minst faktisk fikk en høyere lønnsvekst enn de ellers ville fått. Takket være gode lavlønnstillegg.

Nettopp fordi vi, hvert eneste år, løfter i flokk!

Gode venner!

Skal vi fortsatt ha relativt små forskjeller i Norge, må de laveste lønningene opp. Det betyr at enda flere lavtlønte må organiseres og få tariffavtale.

Jeg tror mange har sett nytten av å være organisert den siste uken. De jeg møtte sa akkurat det og mange av historiene som har kommet frem i ettertid bekrefter det.

At kraften i kollektivet – i å stå sammen – gjør at hver og en av oss er sterkere. At det gir oss frihet til å gjøre det i ønsker.

Ikke på bekostning av andre. Fordi vi vet at individet sin frihet er en hardt tilkjempet kollektiv rettighet. Den vinnes bare i fellesskap.

Da tenker jeg ikke på friheten til å flytte med seg formuen sin til Sveits.

Jeg tenker på friheten som ligger i å ha råd til å betale regningene sine, ha varme i huset, mat på bordet og fortsatt litt igjen til en liten ferie.

Kamerater!

Det er ikke alle som har det.

I går leste jeg om Andrea, som etter arbeidshagens slutt som barnehageassistent, starter et nytt skift på Saga kino.

Hun må ha to jobber for å få endene til å møtes. Ofte har hun bare en halvtime på seg for å komme seg fra en jobb til en annen.

Med 120 prosent jobb er det liten tid til å hente seg inn. Du mister noe av friheten.

Venner, familie, fritidsinteresser.

Når Andrea stempler ut fra kinojobben halv tolv om natta, er det bare sju timer igjen til hun skal på jobb i barnehagen igjen.

Som arbeiderbevegelse er det vår jobb å sørge for at folk som Andrea har ei lønn å leve av!

De siste månedene har det vært en diskusjon om den såkalte arbeidslinja. "Det skal lønne seg å jobbe", heter det.

For det aller fleste i Norge, så gjør det det. Det lønner seg å jobbe. De aller fleste har en trygg jobb med anstendig lønn. Det er utgangspunktet!

Men som eksempelet med Andrea viser, så gjelder det faktisk ikke for alle.

For noen så er faktisk lønningene så lave at det knapt lønner seg å jobbe. Og da har vi som samfunn mislykkes.

Når det er sånn at de laveste lønningene ikke er gode nok til at man kan dekke de aller viktigste kostnadene.

Da leverer ikke arbeidslivet den tryggheten folk trenger.

For meg handler arbeidslinja om at vi skal ha jobb til alle. Arbeid til alle er jobb nummer en.

Så handler det om at vi må heve de laveste lønningene, slik at det går an å leve av det.

Arbeidslinja for meg handler ikke om at trygdeytelsene skal være så lave at det tvinger folk ut i jobb.

Derfor må arbeidslinja for oss handle om å hjelpe de som trenger det inn i jobb, gjennom å gjøre arbeidslivet inkluderende.

Det må handle om et godt organisert og trygt arbeidsliv, uten sosial dumping, men med plass til alle.

Arbeidslinja kan ikke handle om å kutte i trygdene for å straffe de som ikke kan jobbe.

Vi har sett at høyresida har brukt arbeidslinja til å angripe velferdsstaten i stedet for å gjøre noe med de stadig lavere lønningene i bunn.

Det er helt feil!

Problemet er at de laveste lønningene ikke har fulgt med resten. For mange lønner det seg ikke å jobbe, fordi lønningene er for lave.

Ja, det skal lønne seg å jobbe. Men det er fordi alle som jobber skal ha en lønn som står i forhold til verdien av det arbeidet de nedlegger.

Ingen skal bli tvunget til å leve i fattigdom, enten fordi trygdene eller lønningene er for lave.

Det var dette streiken handlet om!

Den var en kraftfull markering av at også vi – arbeidstakerne – skal ha vår del av kaka. Og at fordelingen må bli annerledes.

Kjære representantskap!

Streiken handlet om å at arbeidstakerne - både de med og de uten lokal forhandlingsrett – skal få mer, men den handlet om mer enn det.

Den handlet også om å få kontroll på lederlønn og bonuser.

Hvordan enkelte grupper stikker av med store deler av lønnmassen. Hvordan toppledere i industrien fikk en lønnsvekst på 9,6 prosent i fjor, mens industriarbeiderne måtte nøye seg med 3,5 prosent.

En slik skjevfordeling provoserer. Men det er mer enn det. Den ødelegger lønnsfordelingen. For om noen skal få mer, så må noen få mindre.

Og i industrien i fjor, var det arbeiderne som fikk mindre.

Det er jo ikke mange forsamlinger jeg kan snakke om overheng og glidning, og få anerkjennende nikk, men her kan jeg det.

Store bonusutbetalinger påvirker ramma i lønnsoppgjøret. Det påvirker fordelingen mellom gruppene og gjør forhandlingene vanskelig.

Og mye av lederlønnsveksten vi så i fjor – over 21 prosent for toppledere i oljenæringen – var drevet av bonuser.

At topplederne innvilger seg bonuser og lønnsøkninger slik som de har gjort en stund Det er ødeleggende for måten vi forhandler lønn på.

Kamerater! Det truer frontfagsmodellen.

Derfor var det en liten, men viktig seier for oss at vi fikk NHO med på et arbeid frem mot lønnsoppgjøret i 2025 på å få kontroll på dette. Men det er sånt som står i protokollen, og ikke nødvendigvis blir plukket opp av journalistene.

Men jeg kan love dere en ting. Her skal ikke arbeidsgiverne får slippe unna. Vi skal sitte på dem som en klegg og minne dem på at fordelingen må være mer rettferdig.

Vi må få kontroll på bonus-bonanzaen!

Og så får vi med oss arbeidsgiverne på en gjennomgang av lavlønnsmodellene. Det vil være viktig for å finne en mer rettferdig fordeling av lavlønnstilleggene.

Det er viktig!

Kamerater!

Vi er her i dag for å vedta et godt lønnsoppgjør for våre grupper i NHO, men LO er ikke ferdig med å forhandle om lønn i år.

Om noen få dager starter lønnsoppgjørene i stat og kommune. Våre forbund i offentlig sektor tar nå stafettpinnen videre og skal sørge for at ansatte i offentlig sektor også få et skikkelig oppgjør.

Nå har vi lagt grunnlaget i privat sektor – med en profil som prioriterer de som aller mest trenger et godt oppgjør.

Dette handler ikke bare om kroner og øre og en prosentsats på ramma, det handler også om å løfte hele laget, men løfte aller mest i bunn.

Jeg har sagt at vi må rette opp skjevfordelingen som har vært i kommunal sektor de siste årene. Det er en jobb jeg vet at Mette og Fagforbundet tar på alvor.

Men også der må vi løfte nedenfra. Også der må vi – som landets største arbeidstakerorganisasjon – ta det ansvaret som ingen andre tar.

Det er vi som må sørge for utjevning og rettferdig fordeling i hele arbeidslivet!

Med det legger jeg frem resultatet fra oppgjøret til avstemning!